

תכנית לימודים עם התמחות בהפרעות בתקשורת

מיועדת לבוגרי תואר ראשון בהפרעות בתקשורת בלבד

התוכנית הבינתחומית לתואר שני בהתפתחות הילד עם התמחות בלימודי הפרעות בתקשורת מיועדת לקלינאיות ים תקשורת עם ניסיון בעבודה עם ילדים. התכנית מציעה מסלול התמקצעות יחודי בישראל המשלב בין התחומים של התפתחות חברתית-רגשית של הילד וקשר מטפל-ילד. ה-הורה לבין תחומי השמיעה, הנזיר-קוגניציה והשפה. במסגרת תכנית הלימודים, התלמידות ישתתפו בקורסים של התכנית בהתפתחות הילד וכן בקורסים מהחוג להפרעות בתקשורת.

מסלול הלימודים יאפשר לקלינאיות תקשורת להעמיק את הידע והכישורים הנדרשים להובלה של צוותים רב-מקצועיים המטפלים בילדים ומשפחותיהם.

הלימודים בתכנית מתקיימים בימי חמישי בקמפוס העיר סמוך לתחנת הרכבת 'מרכז השמונה', ובחלק מהמסמטרים על פי אופן בחירת הקורסים גם בימי רביעי בקמפוס הכרמל.

במסלול עם תזה תדרש שנה שלישית.

מסיימיות התכנית יהיו זכאים לתואר מוסמך בהתפתחות הילד. תחום ההתמחות יצוין על גבי תעודת המוסמך.

מבנה התכנית **נתון לשינויים

מסלול ב' פרויקט גמר	מסלול א' עם תזה	
26 ש"ס	26 ש"ס	קורסי חובה בתכנית בהתפתחות הילד
2 ש"ס		קורס בחירה מתקדם בהתפתחות הילד
10 ש"ס	10 ש"ס	קורסי התמחות בהפרעות בתקשורת
4 ש"ס	4 ש"ס	קורס חובה אינטגרטיבי של תכנית ההתמחות
42 ש"ס	40 ש"ס	סה"כ

קורסי מבוא וקורסי בחירה מתקדמים בתכנית בהתפתחות הילד:

מספר ש"ס	שם הקורס
קורסים מבואיים - חובה	
4	הורות והתקשורת
4	פסיכולוגיה התפתחותית למתקדמים
4	שיטות התערבות התפתחותיות
2	התפתחות רגשית חברתית מוקדמת
4	תצפית תינוקות
2	סטטיסטיקה

מתודולוגיה במחקר התפתחותי	2
עבודות גמר (לתלמידים במסלול ללא תזה) / סמינר תזה (לתלמידים במסלול תזה)	4
קורסים בחירה מתקדמים	
הדרכה רפלקטיבית	4
יסודות הפסיכותרפיה	
תצפית ילד, דיאדה וטריאדה	2
הכרות עם המודלים של הזמינות הרגשית של הדיאדה והסתגלות ההורה לאבחנה של ילדו	2
התפתחות שפה	2
ילדים במשפט	2
ילדים בסיכון	2

*נתון לשינויים, בהתאם לתוכנית הלימודים השנתית של התכנית בהתפתחות הילד

קורסי ההתמחות בהפרעות בתקשורת:

- על התלמידים יהיה לבחור קורסי חובת בחירה מתוך אשכול שפה וקוגניציה או מתוך אשכול שמיעה.
- הבוחרים באשכול שפה יוכלו לבחור באחד משני קורסי ההדרכה הקלינית המוצעים במסגרת האשכול.
- בנוסף, התלמיד יוכל לבחור בקורס אחד מתוך רשימת הקורסים הרב-מקצועיים (קורסים הניתנים במסגרת החוג להפרעות בתקשורת בשיתוף עם פיזיותרפיה וריפוי בעיסוק)
- תלמיד לא יוכל ללמוד בהיקף של יותר מ- 4 שש"ס אצל אותו מרצה. זאת על מנת לוודא כי התלמיד ייחשף למגוון תחומי דעת באשכול שבחר.

קורסי חובת בחירה מאשכול שפה וקוגניציה בתכנית הלימודים בהפרעות בתקשורת (8-10 שש"ס)	
שם הקורס	מספר שש"ס
שפה וקוגניציה: מורפולוגיה ותחביר	2
שימוש במערכות ייצוג	2
הערכה וטיפול מבוססי ראיות בתחום הבליעה והדיבור	2
התפתחות המשחק הסימבולי והסוציו-דרמטי	2
פונקציה בשפה ופונקציה בשיח	2
דיאלוג ודיאלוגיות	2
דו לשוניות	2
הדרכה קלינית: טיפול קבוצתי בשפה ותקשורת**	2
הדרכה קלינית: הערכה ואבחון**	2
קורסי חובת בחירה מאשכול שמיעה בתכנית הלימודים בהפרעות בתקשורת (8-10 שש"ס)	
שם הקורס	מספר שש"ס
קוגניציה שמיעתית	2
נוירופיולוגיה של מערכת השמיעה	2
שיקום שמיעה מתקדם ושתלים במערכת השמיעה	2

שפת סימנים ושתל	2
שיטות אלקטרופיזיולוגיות מתקדמות באודיולוגיה קלינית	2
שיטות אבחון מתקדמות בחקר מערכת השמיעה	2
הדרכה קלינית: מכשירי שמיעה ושיקום שמיעתי**	2
קורסי בחירה רב מקצועיים (ניתן לבחור אחד מהם) (2 שש"ס)	
פגות: ראייה התפתחותית עדכנית בליווי וטיפולים**	2
משחק ומשחקיות**	2
לחשוב סביבה לראות הזדמנות**	2

*נתון לשינויים, בהתאם לתוכנית הלימודים השנתית של החוג בהפרעות בתקשורת

**הרישום על בסיס מקום פנוי (קורסים עם מספר משתתפים מוגבל).

קורס לחשוב סביבה לראות הזדמנות בראי ההתפתחות) משותף עם החוג לפיזיותרפיה וריפוי בעיסוק – (ניתן במסטר קיץ – 292.4601

קורס חובה אינטגרטיבי של תכנית ההתמחות

קורס זה מורכב משני קורסים סמסטריאליים, כל אחד בהיקף של 2 שש"ס. קורס אחד מועבר במסגרת החוג להפרעות בתקשורת, והשני ניתן במסגרת התכנית בהתפתחות הילד

שם הקורס	מספר שש"ס
סמנטיקה ופרגמטיקה בשפה ובתקשורת: בין חקר השפה לבין חקר התפתחות הילד	2
סמינר מחקר מתקדם אינטגרטיבי בהתפתחות הילד	2

לינק למערכת הקורסים של החוג הפרעות בתקשורת תשפ"ג

סילבוסים מקוצרים:

התפתחות הילד	
שם הקורס	סילבוס מקוצר
קורסי חובה	
הורות והתקשורת	הבנת תהליכי הורות, שונות בין הורים והקשר להתפתחות תקינה ולא-תקינה של ילדים עם דגש על תיאורית ההתקשורת לאורך מעגל החיים, השלכות להתערבות.
פסיכולוגיה התפתחותית למתקדמים	מטרת הקורס הינה לחשוף את הסטודנט למושגי היסוד בהתפתחות הילד. הקורס ידון בשלבים התפתחותיים בתחומים שונים משלב ההיריון ועד גיל

	ההתבגרות. כמן כן נדון בהשפעת הסביבה, התורשה, התרבות והחברה על ההתפתחות.
שיטות התערבות התפתחותיות	הקורס יעסוק בתיאוריה וביישום של תוכניות התערבות מפרספקטיבה התפתחותית, תוך התמקדות בתפקידו של המטפל ההתפתחותי כמתכנן, מטמיע ובוחר את האפקטיביות של תוכניות התערבות שונות. הקורס יעסוק לפיכך גם באספקט המחקר של תוכניות התערבות ובאספקט היישומי. כמו כן יעסוק הקורס בקשר שבין מניעה, אבחון והערכה, והתערבות ברמות שונות.
התפתחות רגשית חברתית מוקדמת	קורס זה נסקור תיאוריות העוסקות בהתפתחות רגשית בגיל הרך נבדוק את הביסוס האמפירי ונדון בהשלכות שלהם לגבי התערבות עם ילדים.
תצפית תינוקות	בקורס זה הסטודנטים יתבקשו לצפות בהתפתחות הקשר בין תינוק צעיר והוריו מדי שבוע לאורך שנת הלימודים האקדמית. החומרים יובאו לדיון קבוצתי בקבוצות קטנות, וכך נוכל לעקוב אחר התפתחותם של מספר תינוקות במשך השנה. הקורס מלווה את לימודי התיאוריה דרך מגע ישיר, חי וחוויתי עם תינוק והוריו בחודשים הראשונים לחיים.
סטטיסטיקה ישומית	מטרת הקורס הינה להקנות מושגי יסוד בסטטיסטיקה הנדרשים לצורך ארגון, תיאור והסקת מסקנות מנתונים אמפיריים, וכן לצורך הבנה מושכלת וביקורתית של ממצאים המוצגים בפרסומים מדעיים. הדגש בקורס הוא על הצד היישומי של הסטטיסטיקה, ככלי בשירות המחקר ההתפתחותי. הנושאים המרכזיים הנלמדים: סטטיסטיקה תיאורית, סטטיסטיקה היסקית ודרכי יישום סטטיסטי בתכנת SPSS
מתודולוגיה במחקר התפתחותי	קורס זה יתמקד בניתוח והערכת מחקרים בהתפתחות הילד, שיקולים הקשורים לתכנון וביצוע מחקרים התפתחותיים, ושימוש בכלים סטטיסטיים. השלכות ליישומי ידע מחקרי עם ילדים, הורים ומערכות ציבוריות
עבודות גמר (לתלמידים במסלול ללא תזה)	מטרת הקורס של עבודות גמר הינה ללוות את הסטודנט בתהליך כתיבת עבודת הגמר.
סמינר תזה (לתלמידים במסלול תזה)	הקורס ילווה את התלמידים הכותבים עבודת גמר מחקרית (תזה) ויהיה בעל אופי סדנאי. מטרת הקורס הינן לתרגל כתיבה מדעית, להעמיק בסוגיות מתודולוגיות התפתחותיות ולהתנסות בסטטיסטיקה היסקית מתקדמת. במהלך הקורס התלמידים יתבקשו להכין ניירות חשיבה, להוביל דיון במאמרים, להציג בכתב ובעל פה את התקדמותם בהכנת הצעת התזה/עבודת התזה, ולתרגל ניתוחים סטטיסטיים בעזרת תוכנת SPSS
קורסי בחירה מתקדמים	
הדרכה רפלקטיבית	הקורס הינו במתכונת קבוצת הדרכה שתעסוק במקרים שיביאו המשתתפים. המקרים יהיו של ילדים ומשפחות אותם פוגשים המשתתפים במסגרת עבודתם. הקבוצה תדון במקרה, בפניה לטיפול או להתערבות, ביחסים בתוך המשפחה וביחסי המשפחה עם המטפל. נעשה ניסיון להשתמש בתחושות המטפל, בהבנתו את המקרה וביחסיו עם הילד והמשפחה, כמו גם בתחושות ומחשבות שיעלו בחברי הקבוצה האחרים, על מנת להבין את הדינאמיקה הרגשית של הילד ומשפחתו, ואת הקשרים בין המטפל והמטופלים, ובכך לתרום להבנת המקרה והתהליך הטיפולי.

יסודות הפסיכותרפיה	מטרת הקורס היא להכיר את מגוון שיטות הטיפול בעולם הפסיכותרפיה, ולבחון כיצד הבנה זו תוכל לעזור לכם בעבודתכם. נלמד את יסודות הפסיכותרפיה ועקרונותיהם המרכזיים, מבחינה היסטורית-פילוסופית ומבחינה תאורטית. לאחר עיון בחומר קריאה ודיונים על התכנים, יהיה פרק חוויתי, בו נתרגל את החומר סביב מצבים קליניים שרלוונטיים לעבודה הטיפולית הרב-מקצועית
תצפית ילד, דיאדה וטריאדה	קורס זה נועד להקנות הכרות עם מספר שיטות להערכת עולמו הפנימי של הילד ומערכת היחסים הנרקמת בין הילד להוריו, הן ברמה הדיאדית (הורה-ילד) והן ברמה הטריאדית (אם-אב-ילד). בקורס זה נעסוק בשלושה כלים מרכזיים: MacArthur Story Stem Battery (MSSB) Autobiographical Emotional Event Dialogues (AEED) Lausanne Trilogue Play (LTP) הקורס יכלול בתחילה התייחסות למשחק בגיל הרך, תוך התמקדות בחשיבות ומשמעות המשחק עבור ילדים צעירים. לאחר מכן יוצגו שלושת הכלים, תוך התייחסות לרקע התיאורטי וגוף הידע המחקרי העומד בבסיס כל אחד מהכלים הנ"ל והכרות עם דרך הקידוד של כל כלי. בקורס נעמיק את ההבנה אודות התקשורת הרגשית המתרחשת בעת אינטראקציה (דיאדית / טריאדית), תוך התמקדות במונחים: קוהרנטיות רגשית, מותאמות רגשית, סנכרון, אינטגרציה של חוויה רגשית.
הכרות עם המודלים של הזמינות הרגשית של הדיאדה והסתגלות ההורה לאבחנה של ילדו	מטרת הקורס הינה הכרות ולמידה של שני מודלים: הזמינות הרגשית והסתגלות הורים לאבחנה של ילדם. הקורס יהיה בעל אופי סדנאי ויכלול בחלקו הראשון הצגה של הכלי הזמינות הרגשית, הכרה של ששת סולמות הכלי והסתכלות על אינטראקציות בין הורים/מטפלים וילדים, המצולמות בווידאו, בעזרת הפריזמה של כלי הזמינות הרגשית. במהלך הסדנה אנו נדון במושגים מרכזיים עליהם מושתת כלי זה: איכות האינטראקציה, הדדיות ודיאדות, הבניה וחודרנות, following the child's lead, יוזמה ועוד. חלקה השני של הסדנה יעסוק בהסתגלות של הורים לאבחנה, ובמסגרתו נתרגל את השימוש בראיון ה Reaction to the Diagnosis Interview
התפתחות שפה בגיל הרך	הקורס ידון בהתפתחות שפה מנקודת מבט כלל מערכתית: היכולות והידע השפתי המתפתח של תינוקות וילדים, הקלט השפתי מסביבתם הקרובה, דו לשוניות, והדרכים בהן חוקרות וחוקרים לומדים על תהליכים אלו
ילדים במשפט	בקורס נעסוק בסוגיות נבחרות כגון גירושין, הוצאת ילדים מהבית, אמנה, אימוץ, פונדקאות, זכויות ילדים, סגור על ילדים, דיני משפחה, דיני הורים וילדים, תוך שילוב בין שיקולים התפתחותיים מחד ושיקולים חברתיים-משפטיים מאידך.
ילדים בסיכון	הקורס יעסוק באספקטים תאורטיים וקליניים של ילדים בסיכון. הקורס יבחן אספקטים שונים של ילדים הגדלים בסביבת עוני, ילדים העוברים התעללות והזנחה, פגיעות מיניות סביבה חוץ ביתית פנימית או משפחתית ועוד.

קורסי התמחות בהפרעות בתקשורת	
קורסי חובת בחירה באשכול שפה וקוגניציה	
שפה וקוגניציה: מורפולוגיה ותחביר	הקורס ידון בשאלות הקשורות לנושאים ספציפיים בתחומי המורפולוגיה והתחביר, בדגש על היבטים קוגניטיביים ופונקציונליים של שני תחומים אלה. חלקו הראשון של הקורס יתמקד בשאלה מהו ידע מורפולוגי בהקשר של ייצוג אירוע וייבחן סוגיות במורפולוגיה של השפה העברית ובהתפתחותה. חלקו השני של הקורס יעסוק בידע תחבירי בהקשר של מערכי ארגומנטים בדגש על מערכת הבניינים בעברית. בסופו של הקורס נדון בסוגיות הקשורות לתחביר השיח ולייצוג אירועים. במהלך הקורס נדון באופן שבו ילדים רוכשים ידע על אירועים וכיצד ידע זה בא לידי ביטוי בהפקות הלשוניות שלהם תוך שימוש בשפה בהקשר.
שימוש במערכות ייצוג	דיבור, כתיבה וציור הן מערכות ייצוג שניתן להשתמש בהן בטיפול בילדים עם בעיות שפה ותקשורת. מטרת הקורס היא לעבור על התפתחות מערכות הייצוג הללו אצל ילדים עם התפתחות רגילה וילדים עם בעיות ולדון באופן שבו אפשר לשלב דיבור, כתיבה וציור במהלך הטיפול. המשתתפים בקורס ינתחו אינטראקציות בהן הילד מדבר, כותב ומצייר על פי מודלים תיאורטיים שיילמדו במהלך הקורס.
התפתחות המשחק הסימבולי והסוציו-דרמטי	הקורס יעסוק בהתפתחות המשחק הסימבולי והמשחק הסוציו-דרמטי אצל ילדים עם התפתחות רגילה. במסגרת הקורס נלמד ונדון בנושאים הבאים: משמעות הייצוג המנטאלי במשחק, השלבים בהתפתחות המשחק והמעבר ממשחק יחידני למשחק חברתי, תרומת המבוגר להתפתחות המשחק, היבטים בשיח עמיתים במשחק, יחסי הגומלין בין המשחק וההתפתחות הנרטיבית, האילוצים הקוגניטיביים והלשוניים במשחק והקשר שלהם להתפתחות האוריינית
דו לשוניות	כיצד דו-לשוניים מבינים ומפיקים מילים בשתי שפות? מהן ההשלכות הלשוניות והקוגניטיביות של השימוש ביותר משפה אחת? בקורס נבחן סוגיות מרכזיות בדו-לשוניות מתוך גישה הבוחנת את הקשר בין שפה לקוגניציה. נדון בהשפעתם של גורמים חשובים כמו גיל ואופן רכישת השפה השנייה, מידת השליטה בשפות השונות ותבניות השימוש בהן על התהליכים והייצוגים המנטאליים הקשורים בעיבוד של שתי שפות. נבחן עד כמה ידע בשפה אחת משפיע על עיבוד שפה אחרת, ועד כמה חשובה מידת הדמיון בין שתי השפות. בקורס נכיר תיאוריות פסיכו-בלשוניות מרכזיות וממצאים אמפיריים העוסקים בסוגיות אלו.
פונקציה בשפה ופונקציה בשיח	הקורס יעסוק במודלים שונים של תקשורת ובאופן שבו ניתן לגבש מודלים פרקטיים שיתארו ויסבירו אינטראקציות תקשורתיות. במהלך הקורס נבחן תמלילים ותעתיקים שונים שאותם ננתח על פי התיאוריות השונות מתחום התקשורת ומתחום התפתחות השפה והשיח. מתוך ניתוחים אלה נוכל לדון בשאלה כיצד המודלים התיאורטיים משפיעים על הבנת התפקידים של המשתתפים בשיח מחד ועל הבנת הפונקציות הלשוניות והלא-לשוניות מאידך. בין המושגים שאיתם נתמודד בקורס: כוונה תקשורתית, פעולה תקשורתית, פונקציה תקשורתית, משמעות לשונית ולא-לשונית וההבדל ביניהן

דיאלוג ודיאלוגיות	הקורס יעסוק במושגים דיאלוג ודיאלוגיות מהיבטים תיאורטיים ומעשיים. במהלך הקורס נלמד על גישות שונות למושג דיאלוג, על הארגון של המרחב הדיאלוגי ועל האילוצים שמרחב זה מפעיל על המשתתפים בדיאלוג תוך שימת דגש על המאפיינים הלשוניים של שיחה ועל הקשר בין מאפיינים אלה ובין הפונקציה הפרגמטית של הבעת עמדה. כמו כן, נעשות בסוגיות מעשיות של ניתוח הדיאלוג בהקשרים של אוכלוסיות שונות, כגון ילדים בעלי התפתחות טיפוסית לעומת ילדים בעלי התפתחות לא טיפוסית.
הערכה וטיפול מבוססי ראיות בתחום הבליעה והדיבור	הקורס יקנה ידע עדכני בסוגיות הרלוונטיות לעבודת קלינאית התקשורת בתחום הבליעה והדיבור אצל מבוגרים וילדים. בקורס נקרא ונדון באופן ביקורתי מחקרים עדכניים. השאלות העיקריות בהן נדון הן מהי התמיכה המחקרית מאחורי הליכי אבחון וטיפול שונים בתחום הבליעה והדיבור, כיצד הממצאים יכולים להשפיע ולתרום לקבלת החלטות קליניות, ומהם המכשולים ליישום קליני של ההבנות שעולות מן המחקרים.
טיפול קבוצתי בשפה ותקשורת	בקורס נלמד את עיקרי התיאוריות והמושגים הבסיסיים בתחום הטיפול הקבוצתי. נלמד על מודלים של עבודה קבוצתית, הגורמים הטיפוליים בטיפול הקבוצתי, תהליכים בקבוצה, יחסים בקבוצה, שלבי ההתפתחות הקבוצה, תפקידים בקבוצה ועקרונות בבניית הקבוצה. בנוסף, נלמד על העבודה הקבוצתית במערכת החינוך והטיפול הקבוצתי בהפרעות בתקשורת: סוגים, יתרונות ויעילות הטיפול.
הדרכה קלינית: הערכה ואבחון	מטרת תהליך הערכת תקשורת, שפה ודיבור אצל ילדים צעירים היא להשיג מידע רחב ככל שניתן על יכולות הילד בתחומי השפה השונים. מטרת ההערכה יכולות להיות: סינון, אבחנה בין איחור לבין לקות, אפיון הקשיים, קביעת מטרות טיפול, הערכת התקדמות בטיפול ומדידה במסגרת מחקר. הקורס יתמקד בתהליכי איבחון של ילדים עם ליקוי שפה התפתחותי. נושאי הדיון יקבעו על סמך מקרים מהשטח שהסטודנטים יציגו. לדוגמא: איבחון שפה אצל ילדים דו-לשוניים, איבחון ילדים עם קשיים מורכבים, איבחון שפה בגילאי בית-ספר.
קורסי חובת בחירה באשכול שמיעה	
קוגניציה שמיעתית	תפקיד מרכזי של מערכת השמיעה הינו עיבוד של גירויים תקשורתיים מורכבים כמו דיבור ומוסיקה. במסגרת הקורס ננסה להבין כיצד מעובד הסיגנל האקוסטי המורכב על ידי הרמות השונות של מערכת העצבים וכיצד עובר הייצוג העצבי טרנספורמציות שמאפשרות בסופו של דבר תפיסה שמושפעת לא רק מהמאפיינים הפיזיקליים של הגירוי אלא גם מהקטגוריה התפיסתית או הסמנטית שלו, קשב וזיכרון עבודה. בנוסף נדון בהשפעה של פגיעות מולדות או נרכשות (למשל דיסלקציה) והתמחויות ספציפיות (למשל במוסיקה) על מערכת השמיעה. דרישות קדם: לבעלי תואר ראשון שאינו בהפרעות בתקשורת: מבוא לנוירוקוגניציה/ פסיכולוגיה פיזיולוגית/ תהליכים קוגניטיביים/ ביולוגיה של ההתנהגות או קורס מקביל.
נורופיזיולוגיה של מערכת השמיעה	הקורס יקנה לסטודנטים, בחינה מעמיקה ומפורטת של הבסיס הנוירואנטומי והעצבי של מערכת השמיעה ובכלל זה, אלקטרופיזיולוגיה של הכוכליאה, הבסיס החושי למענים אקוסטיים Emissions , Otoacoustic , ועקרונות רישום של פוטנציאלים מעוררים, קצרי ו ABR (ו) ASSR וארוכי חביון (ERP). נתמקד בהיבטים הקליניים של הנורופיזיולוגיה של מערכת השמיעה ויישומם בסינון ואבחון הפרעות במערכת השמיעה

שיקום שמיעה מתקדם	שתל השבלול מהווה פריצת דרך בתחום שיקום השמיעה. הוא נותן פיתרון שמיעתי במקרים בהם מכשירי שמיעה רגילים אינם מספקים נגישות לקולות דבור ולצלילים. בטכנולוגיה חדישה זו מומר המידע הקולי למידע חשמלי המועבר ישירות אל עצב השמיעה בעזרת מערכת אלקטרודות המחוברות לאוזן הפנימית. לאחר הניתוח מתבצע כוונון ממוחשב של שתל השבלול (מיפוי) לצורך עיבוד אופטימאלי של השמיעה. לאחר ההשתלה נדרש תהליך ארוך של למידה שמיעתית . השתלים מאפשרים לעשרות אלפי ילדים ומבוגרים ששמיעתם נפגעה בצורה חמורה עד עמוקה לשמוע. שתלי השבלול הם נכון להיום הטכנולוגיה הרפואית היחידה המאפשרת שיקום של אחד מחמשת החושים. במהלך הקורס ייחשף הסטודנט לתהליך ההערכה לקראת שתל השבלול, ילמד מהו שתל השבלול, יבין במה שונה שמיעה בעזרת השתל משמיעה בעזרת מכשירי שמיעה , יחשף לשתלי אוזן תיכונה בהשוואה לשתל השבלול, ילמד את מרכיבי מערכת השתל החיצוניים והפנימיים, יבין מונחים בסיסיים במיפוי שתל; יושם דגש על תהליכי השיקום לאחר השתל ובעיקר למידה שמיעתית שמטרתה לאפשר למושתל להיסמך על חוש השמיעה לצורך פיתוח והבנה של שפה דבורה. דרישות קדם: מכשירי שמיעה כולל טכנולוגיות עיבוד צליל בעזרים אלה במסגרת תואר ראשון להפרעות בתקשורת
שפת סימנים ושתל	הקשר בין שפת סימנים והתפתחות שפה מדוברת אצל ילדים עם ליקוי בשמיעה המשתמשים בשתל שבלול מעלה שאלות תיאורטיות הנוגעות לקשר בין שפה ושמיעה. בהקשר לשאלה זאת עולות שאלות רחבות הנוגעות לגישות התערבות אצל ילדים עם ליקוי שמיעה. הקורס יעסוק בשאלות אלה תוך סקירת מחקרים עדכניים בתחום.
שיטות אלקטרופיזיולוגיות מתקדמות באודיולוגיה קלינית	This course covers the clinical use of electrophysiological methods for assessment, diagnosis and management of individuals who may have peripheral or central hearing loss. Administration and interpretation of various electrophysiological measures including Auditory Brainstem Response (ABR), Auditory Steady State Response (ASSR), Cortical Auditory Evoked Potentials (CAEPs) and Complex-ABR (CABR)/Frequency Following Response (FFR). The use of these measures to evaluate effects of treatment will be discussed. The course includes a practical lab.
שיטות אבחון מתקדמות בחקר מערכת השמיעה	קורס זה מבוסס על הרקע שנלמד בקורס "נוירופיזיולוגיה של מערכת השמיעה". הקורס יעסוק בבחינה מפורטת של הכלים האובייקטיביים וההתנהגותיים העומדים לרשות האודיולוג ובחקר של תפקודים לאורך המסילה האודיטורית. מעבר לשימושים הקליניים הסטנדרטים, בקורס יובאו שיטות מתקדמות להערכת מערכות Efferent השמיעתית בשיטות אקוסטיות ואחרות, תפקודים דו אוזניים בשיטת ה ASSR וה ABR ושיטות ניטור של תפקודים עצביים במהלך ניתוחים הכרוכים בסיכונים למערכת העצבים. בנוסף, נלמד על היישום של השיטות להערכת במקרה של ניתוחי שתל שבלול תוך מתן גירויים חשמליים להערכת תפקוד אודיטורי לפני, בעת ולאחר ניתוח השתל. יובאו מקרים קליניים ומחקרים שיציגו יישומים אלו.
הדרכה קלינית: מכשירי שמיעה ושיקום שמיעתי	שיקום שמיעה הוא תהליך מורכב ורב שלבי. בשלב הראשון יש לאפיין את ליקוי השמיעה, ולזהות את הצרכים התקשורתיים והחברתיים של כל

	מטופל, את המוטיבציות ואת ההתנגדויות לטיפול; השלב השני מוקדש לבניית תכנית שיקומית, קביעה של סוג מכשירי השמיעה, אוזניות, שיקום חד/דו צדדי, אביזרי עזר וכן תיאום ציפיות לגבי תוצאות אפשריות של השיקום; ולבסוף השלב המתמשך של ליווי ועידוד המטופלים בתקופת ההסתגלות ובמשך כל תקופת השימוש במכשירים, הנחלת אסטרטגיות תקשורתיות, כיוון המכשירים וטיפול שוטף בהם. זהו תהליך ארוך ולעיתים מתסכל, הדורש הבנה עמוקה ויכולת לבחון היבטים אודיולוגיים, פסיכולוגיים, אישיותיים, חברתיים, אסתטיים וכלכליים. במהלך הדרך נדרשת לעיתים קרובות גמישות רבה מצד המטפל שנדרש לערוך שינויים בתכנית השיקום בהתאם לתוצאות, לתחושות המטופלים ולשינויים בשמיעה. בקורס נדון בהיבטים שונים של תהליכים בשיקום השמיעתי. נושאי הדיון ייגזרו ממקרים מהשטח שיוצגו על ידי הסטודנטים. ננסה לנתח יחד את הגורמים הגלויים והסמויים שעומדים בבסיס הקשיים וההצלחות בתהליכים השיקומיים במקרים שיתוארו על ידי הסטודנטים. הדיונים יהיו מלווים בחומר רקע מדעי מתוך מאמרים רלבנטיים.
קורס בחירה רב מקצועיים (פתוחים לתלמידים בשני האשכולות)	
פגות: ראייה התפתחותית עדכנית בליווי בטיפול	הקניית ידע והבנה בתהליכי התפתחות של ילדים שנולדו פגים כאוכלוסייה ייחודית בסיכון התפתחותי. הבנת הבסיס הרפואי וההתפתחותי למאפייניהם הייחודיים בתחום התנועה, התחושה, השפה והתקשורת, היבטים חברתיים-רגשיים והיבטים תפקודיים של שינה ואכילה. הצגת עקרונות מנחים ודגשים עדכניים באבחון ובטיפול.
משחק ומשחקיות	הקורס יעסוק בהתפתחות המשחק בינקות ובילדות בהקשר תנועתי, רגשי, לשוני-חברתי וקוגניטיבי. יושם דגש על הזיקה בין התחומים השונים, יישומם הקליני והייעודיים לילדים עם צרכים מיוחדים. במהלך הקורס יוצגו סרטים שישמשו בסיס לניתוח על פי ההיבטים ההתפתחותיים השונים. הקורס יתקיים במקבץ של שני ימי רביעי ושני ימי שישי בחופשת הסמסטר.
לחשוב סביבה לראות הזדמנות	הקורס יעסוק בקשר ילד-סביבה, על בסיס תיאוריות תפיסיות ואקולוגיות, ותיאוריות העוסקות בעיצוב והנגשה. יוצגו היבטים רב מקצועיים להבנת הסביבה בהתפתחות הילד, וההשלכות על תפקודו. יבחנו כלים להערכת היבטים סביבתיים בתכנון התערבות, והמשמעויות הסביבתיות השונות בהתערבות באוכלוסיות עם צרכים מיוחדים.
קורס חובה אינטגרטיבי של תכנית ההתמחות – קורס משותף לשתי היחידות האקדמיות	
סמנטיקה ופרגמטיקה בשפה ובתקשורת: בין חקר השפה לבין חקר התפתחות הילד	הקורס ידון בשאלות הקשורות לסמנטיקה ולפרגמטיקה בהיבטים סוציו-קוגניטיביים שונים. חלקו הראשון של הקורס יתמקד בארגון השיח המורחב (טקסטים ושיחות) על פי מודל ייצוג האירוע של גלסון, ויעסוק בסוגיות כגון מהו אירוע, מהם סוגי האירועים וכיצד הם מקודדים בשפה (פעלים, פסוקיות, טקסטים), כיצד ידע האירוע מתממש כידע על תרחישים (או תסריטים) וכיצד ידע זה מתפתח לאורך שנות הילדות ועד לבגרות. חלקו השני של הקורס יעסוק בעקרונות פרגמטיים של ארגון השיח, באופן שבו הדיאלוגיות ועיקרון שיתוף הפעולה מכתבים שימוש במבנים

	לשניים ספציפיים כגון צמדי שאלה-תשובה, ובקשר בין עקרונות אלה לבין סוגי שיחות שונים (כגון שיחה בין הורה-ילד או שיחה בין מטפל-ילד). בקורס יעשה שימוש בטקסטים ובתמלילים מסוגים שונים. קורס זה הינו קורס קדם לסמינר "סמינר מחקר מתקדם אינטגרטיבי בהתפתחות הילד", שניתן בתוכנית הבינתחומית לתואר שני בהתפתחות הילד. בסמינר זה תיערך אינטגרציה מנקודת מבט רב-תחומית של הסוגיות שילמדו בקורס הנוכחי עם נושאים נבחרים בהתפתחות חברתית-רגשית, שפתית ומוטורית. נושאים אלה ידונו בשני הקורסים בהקשר של ילדים עם התפתחות טיפוסית ובהקשר של ילדים עם אבחנות. יחדיו, שני קורסים אלה מאפשרים דיון במושגים תשתיתיים לחשיבה הקלינית והמחקרית של אנשי מקצוע העובדים עם ילדים מתוך זווית המבט הבלשנית והפסיכולוגית (לדוגמא, יצוגים מנטליים, אקספלורציה ומשחק, ותקשורת הורה-ילד).
סמינר מחקר מתקדם אינטגרטיבי	הסמינר יעסוק בסוגיות נבחרות המבטאות נקודת מבט רב-תחומית ואינטגרטיבית על התפתחות הילד, קרי התפתחות חברתית-רגשית, שפתית ומוטורית. סוגיות אלו ידונו בהקשר של ילדים עם התפתחות טיפוסית ובהקשר של ילדים עם אבחנות. במסגרת הסמינר, הסטודנטים יחשפו לידע ולשיטות מחקר בינתחומיות, ידונו בישום הידע בעבודתם הטיפולית, ויתנסו בקריאה ביקורתית ואינטגרציה של מחקרים המבוססים על דיסציפלינות שונות. סמינר זה מהווה את חלקו השני של קורס החובה האינטגרטיבי, בהמשך לקורס "סמנטיקה ופרגמטיקה בשפה ובתקשורת: בין חקר השפה לבין חקר התפתחות הילד", שניתן בחוג להפרעות בתקשורת ולקורס "סוגיות מתקדמות בחקר מדעי התנועה", שניתן בחוג לפיזיותרפיה. לפיכך, דרישת קדם עבור תלמידי תוכניות ההתמחות הינה להשתתף באחד מקורסים אלו, בהתאם למקצועה של התלמידה. במהלך הסמינר נעשה אינטגרציה בין סוגיות בהתפתחות תקשורת ושפה, שנלמדו בקורס "סמנטיקה ופרגמטיקה בשפה ובתקשורת", סוגיות בהתפתחות תנועה, שנלמדו בקורס "סוגיות מתקדמות בחקר מדעי התנועה", וסוגיות בהתפתחות חברתית-רגשית מתוך זווית מבט פסיכולוגית. אנו נדון במושגים שהינם תשתיתיים לחשיבה הקלינית והמחקרית של אנשי מקצוע העובדים עם ילדים מתוך זווית המבט הבלשנית, הפיזיותרפוטית והפסיכולוגית (לדוגמא, יצוגים מנטליים, אקספלורציה ומשחק, ותקשורת הורה-ילד). בשעורים נציג זווית מבט אלו, נדון בחיבור ביניהן, ובערך המוסף של חיבור זה. הקורס ישלב במידת האפשר הרצאות אורחות של סגל החוגים של הפרעות בתקשורת ופיזיותרפיה. משימת הסיום של הקורס תאפשר לתלמידות להתנסות בלמידה פעילה, ולערוך עבודת חקר בינתחומית. התלמידות יתבקשו לשלב בין נקודת המבט הבלשנית או הפיזיותרפוטית לבין זו הפסיכולוגית, על מנת לבחון מושג/מודל התפתחותי.